

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя
професору кафедри промислового маркетингу
доктору економічних наук, професору
Якимішин Лілії Ярославівні

ВІДГУК

*офіційного опонента Кривов'язюка Ігоря Володимировича,
кандидата економічних наук, професора, професора кафедри підприємництва,
торгівлі та логістики Луцького національного технічного університету
на дисертаційну роботу Кутка Тараса Ігоровича
«Механізми підвищення ефективності управління ланцюгами постачання
релокованих підприємств»,
подану до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»*

Відгук складено за результатами детального ознайомлення з дисертаційною роботою Кутка Т. І., підготовлену на базі кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя. Оцінка базується на вивченні змісту дисертації, відповідності опублікованих праць темі дослідження та підтвердженні практичної значущості запропонованих автором розробок через наявну документацію про їх реальне впровадження у практику управління ланцюгами постачання релокованих підприємств.

1. Актуальність теми дослідження. Тема дисертаційної роботи Кутка Т. І. є актуальною та своєчасною, що зумовлено викликами воєнного стану, які спричинили переміщення виробничих потужностей чималої кількості суб'єктів господарювання у безпечніші регіони країни. В умовах розриву традиційних логістичних зв'язків, руйнування інфраструктури та критичної невизначеності, трансформація лінійних ланцюгів постачання в гнучкі інтегровані цифрові екосистеми стає питанням виживання бізнесу.

У сучасних реаліях управління релокованим підприємством вимагає не просто адаптації, а миттєвої обробки великих масивів даних для оперативного реагування на динамічні загрози зовнішнього середовища. Здобувач цілком виправдано акцентує увагу на використанні передового математичного апарату

та цифрових рішень як фундаментальних інструментів об'єктивізації управлінських рішень. Особливої значущості роботі надає розроблення авторських економіко-математичних моделей, що базуються на поєднанні методу TOPSIS та відстані Махаланобіса. Такий підхід дозволяє здійснити якісний перехід від реактивного до предиктивного управління ризиками, що є критично важливим для забезпечення економічної стійкості та ефективності підприємств у складний пострелокаційний період.

Таким чином, дослідження автора є затребуваною науковою відповіддю на гострі запити сучасного українського бізнес-середовища та має стратегічне значення для відновлення економічного потенціалу країни.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами та темами.

Дисертація є складовою частиною науково-дослідної діяльності Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя та безпосередньо пов'язана з планом наукових робіт кафедри економіки та фінансів за темою: «Сучасні фінансово-економічні системи України: новітні тренди забезпечення стійкості та ефективного управління» (номер державної реєстрації 0124U003478). У межах виконання науково-дослідної роботи автором було розроблено та впроваджено методичний підхід до інтегрального оцінювання того, наскільки ефективно здійснюється управління ланцюгами постачання. Зокрема, здобувачем запропоновано та інтегровано у загальну методику моніторингу економічної стійкості підприємств регіону систему специфічних індикаторів, що враховують показники оборотності ресурсів та рівень логістичних ризиків. Це дозволило практично реалізувати алгоритми контролю за стабільністю бізнес-процесів у кризових умовах.

3. Наукова новизна результатів дисертаційної роботи. Наукова новизна отриманих результатів характеризується такими положеннями:

Автором вперше розроблено інтегровану економіко-математичну модель оцінювання ризиків управління ланцюгами постачання релокованих підприємств. Вона базується на поєднанні індексу CEI, методу TOPSIS та відстані Махаланобіса, що дозволяє через агрегований індекс ризику (RI_t) здійснювати діагностику стійкості на основі реальних даних фінансової звітності.

Удосконалено:

– алгоритм виявлення драйверів ризику в ланцюгах постачання релокованих підприємств. Метод ранжування чинників за їх «штрафним внеском» в інтегральний показник RI_t дозволяє менеджменту приймати предиктивні рішення та концентрувати ресурси на найбільш критичних ділянках ланцюга;

– методику оцінювання ефективності ланцюгів постачання релокованих підприємств, де фінансово-економічні показники вперше узгоджено з рівнем цифровізації та структурною гнучкістю процесів. Використання правила Фішберна для ієрархізації параметрів забезпечило відповідність стратегічних цілей релокації операційним можливостям;

– науково-методичний підхід до порівняльного аналізу трансформації управління ланцюгами постачання. Встановлено, що перехід до інтегрованих моделей управління на основі цифрової зрілості є базовою умовою організаційної стійкості у нестабільному середовищі.

Набули подальшого розвитку концептуальні положення управління ланцюгами постачання в умовах воєнного стану, де SCM розглядається як багатофункціональна адаптивна платформа, що поглибило розуміння механізмів виживання бізнесу в періоди воєнних трансформацій.

Набув подальшого розвитку й понятійний апарат дослідження. Уточнення базових термінів, включаючи «управління ланцюгами постачання» та «релоковане підприємство», дозволило інтегрувати просторові, організаційні та цифрові аспекти управління ланцюгами постачання.

4. Короткий аналіз основного змісту дисертації. Дисертаційна робота Кутка Т. І. за своєю структурою є цілісним та завершеним дослідженням, що складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Основний текст дисертації викладений на 187 сторінках. Робота містить 27 рисунків та 52 таблиці. Список використаних джерел налічує 187 найменувань. Додатки розміщено на 99 сторінках. Загальний обсяг роботи складає 367 сторінок.

У вступі (с. 19–28) обґрунтовано актуальність дисертаційної роботи у контексті сучасних трансформаційних процесів. Визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Науковий апарат базується на використанні загальнонаукових та спеціальних методів (ретроспективного аналізу, логічного та діалектичного методів, методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції, порівняння, класифікації та систематизації, системному підході, методі стратегічного аналізу, емпіричних та економіко-статистичних методах, економіко-математичному моделюванні, методах прогнозування та трендового аналізу, графічному методі), що дозволило забезпечити високу достовірність результатів. Вказано наукову новизну отриманих результатів дослідження, їх практичне значення, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами, особистий внесок здобувача у вирішення наукової проблеми, апробацію результатів дисертації та її структуру. Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні акти України, праці вітчизняних та іноземних науковців, дані Державної служби статистики, офіційна звітність

досліджуваних релокованих підприємств, а також результати власних розрахунків автора.

Розділ 1 «Теоретико-методичні основи дослідження управління ланцюгами постачання релокованих підприємств» (с. 29–67) формує теоретичне підґрунтя роботи. У підрозділі 1.1 (с. 29–38) розкрито еволюцію та сутність управління ланцюгами постачання (SCM), що дозволило автору трактувати їх як адаптивні екосистеми. У підрозділі 1.2 (с. 38–55) досліджено роль цифрових технологій (ERP, APS, хмарні сервіси), що є фундаментом стійкості при релокації. У підрозділі 1.3 (с. 55–65) автором обґрунтовано концептуальну модель адаптивного управління, де релокація розглядається як тригер для трансформації всієї логістичної стратегії підприємства.

Розділ 2 «Трансформація та діагностика результативності систем управління ланцюгами постачання релокованих підприємств» (с. 68–155) присвячений емпіричному аналізу. У підрозділі 2.1 (с. 68–86) автор акцентує увагу на переформатуванні архітектури глобальних ланцюгів постачання, де Україна має посісти місце стратегічного логістичного вузла. Це зумовлює необхідність адаптації вітчизняного бізнесу до вимог міжнародного економічного простору, що передбачає впровадження інноваційних моделей управління ризиками та підвищення життєздатності (resilience) підприємств у пострелокаційний період. У підрозділі 2.2 (с. 86–110) проведено детальний аналіз систем управління ланцюгами постачання релокованих підприємств (зокрема, ТОВ «ТД «Дельта», ТОВ «Гуалапак Україна», ТОВ «Техно-Друк», ТОВ «ЗЗКМ»). У підрозділі 2.3 (с. 111–152) шляхом інтеграції фінансових параметрів та індикаторів операційної гнучкості здобувач сформував дієвий інструментарій для моніторингу ефективності управління ланцюгами постачання в умовах трансформаційних змін.

Розділ 3 «Адаптивний інструментарій та стратегічні пріоритети підвищення ефективності управління ланцюгами постачання релокованих підприємств» (с. 156–239) містить практичні механізми вдосконалення. У підрозділі 3.1 (с. 156–174) розроблено методичний підхід до формування інтегрального індексу ефективності (CEI), де використано правило Фішберна для ієрархізації драйверів (X1–X10). У підрозділі 3.2 (с. 174–209) здійснено апробацію розробленого інструментарію та розраховано рівень стійкості ланцюгів постачання досліджуваних підприємств. У підрозділі 3.3 (с. 209–235) сформовано стратегічні вектори розвитку, що базуються на цифровізації, диверсифікації ризиків та впровадженні моделі управління на основі відстані Махаланобіса для ідентифікації аномальних відхилень у логістичних процесах та оперативного коригування ланцюгів постачання релокованих підприємств.

Загальні висновки містять узагальнені результати дослідження, де наголошується на ефективності запропонованих моделей для стабілізації

роботи релокованого бізнесу та його успішної інтеграції в нові економічні умови.

Усе вищезазначене дозволяє констатувати, що дисертація Кутка Т. І. є цілісним самостійним дослідженням, у якому здобувачем повною мірою реалізовано визначену мету та розв'язано всі поставлені наукові завдання.

5. Ступінь обґрунтованості та достовірність сформульованих в дисертації наукових положень, висновків і рекомендацій. Достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, викладених у роботі, ґрунтується на коректному поєднанні теоретичного базису менеджменту та сучасних методів наукового пізнання. Об'єктивний характер дослідження підкріплений використанням великої бази перевірених даних та відсутністю суб'єктивізму в оцінках об'єкта аналізу. Це дало змогу здобувачу отримати валідні результати, зокрема при моделюванні логістичних ризиків та обґрунтуванні механізмів адаптації бізнесу до умов воєнного стану.

Достовірність положень дисертації підкріплена високою якістю графічного та табличного матеріалу, який комплексно доповнює аналітичні висновки. Методологічна чіткість дослідження дозволила здобувачу отримати рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності управління ланцюгами постачання релокованих підприємств в умовах воєнно-економічних викликів.

Наукова та практична цінність дисертації також підтверджується належним рівнем її оприлюднення. Ключові висновки роботи були представлені науковій спільноті та одержали схвалення на багатьох міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також опубліковані у необхідній кількості у вітчизняних фахових виданнях.

Практичне значення дисертації Кутка Т. І. підтверджено відповідними актами та довідками про впровадження, що свідчить про готовність авторських розробок до застосування у реальному секторі економіки.

6. Практичні результати роботи. Практична значущість результатів дослідження Кутка Т. І. полягає у можливості їх комплексного впровадження в управлінську практику на кількох рівнях:

1) мікрорівень: забезпечується через практичне використання керівниками підприємств розробленого математичного апарату для моніторингу логістичних систем. Це дає змогу оперативно ідентифікувати чинники ризику, оптимізувати витрати та забезпечити гнучкість ланцюгів постачання. Цифровізація бізнес-процесів за авторською методикою прискорює прийняття стратегічних рішень та зміцнює конкурентні позиції релокованих підприємств;

2) мезорівень: результати дисертації можуть бути використані органами місцевого самоврядування та галузевими об'єднаннями для регенерації

виробничих зв'язків. Обґрунтовані методи оцінювання ефективності SCM-систем можуть стати основою методичного забезпечення регіональних стратегій розвитку та стимулювання інвестиційної привабливості територій;

3) макрорівень: висновки роботи мають вагоме значення для вдосконалення державної політики щодо релокації бізнесу.

Практична значущість отриманих автором результатів, теоретичних положень та методичних інструментів управління ланцюгами постачання підтверджується їхнім успішним впровадженням у реальний сектор економіки та державне управління. Зокрема, авторські розробки інтегровані в діяльність ТОВ «ТД «Дельта» (довідка №17092025/1 від 17.09.2025 р.) та ТОВ «Техно-Друк» (довідка № 27 від 27.01.2026 р.), а також враховані в роботі Департаменту економічного розвитку Тернопільської ОВА (довідка № 02/1-18/160 від 22.01.2026 р.). Крім того, науковий доробок Кутка Т. І. має освітню цінність і впроваджений у навчальний процес Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя: матеріали дисертації використовуються при підготовці здобувачів у межах викладання профільних дисциплін, зокрема «Економіка підприємства», «Логістика», «Цифрова логістика» та «Прикладна економіка» (довідки № 2/28-188 і № 2/28-189 від 09.02.2026 р.).

7. Оформлення дисертації, дотримання вимог академічної доброчесності та повнота викладу наукових положень і результатів. Дисертація Кутка Т. І. оформлена згідно з чинними державними стандартами, а її зміст повністю розкритий у 15 наукових публікаціях. Серед них – 5 статей у наукових фахових виданнях України та 10 тез доповідей за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій. Така кількість та якість наукових праць повністю задовольняє вимоги «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.

Аналіз представлених праць свідчить про вичерпне висвітлення основних результатів дослідження. Важливо наголосити на дотриманні здобувачем принципів академічної доброчесності. У дисертаційній роботі належним чином оформлені всі посилання на джерела інформації, а використання ідей інших дослідників здійснено з чітким дотриманням норм авторського права. Публікація результатів у рецензованих фахових виданнях додатково підтверджує наукову коректність роботи. За результатами експертизи порушень академічної доброчесності в роботі Кутка Т. І. не виявлено.

8. Мова та стиль дисертаційної роботи. Робота написана на високому професійному рівні з дотриманням усіх вимог до оформлення наукових праць. Мова дисертації є грамотною, лаконічною та повністю відповідає академічним стандартам.

Варто відзначити коректне використання як усталених економічних категорій, так і новітніх термінів, пов'язаних із цифровізацією та логістикою (SCM, релокація, цифрова зрілість тощо). Стиль викладу матеріалу є об'єктивним та доказовим. Оформлення посилань, таблиць та рисунків виконано охайно, що забезпечує цілісність сприйняття результатів дослідження та підтверджує сумлінність автора у підготовці рукопису.

9. Зауваження до дисертаційної роботи. Дисертація є завершеним самостійним дослідженням, у якому здобувачем запропоновано оригінальне концептуальне бачення розв'язання окресленої наукової проблеми. Глибина опрацювання матеріалу свідчить про високу кваліфікацію автора, проте комплексність та багатогранність обраної теми зумовлюють наявність певних дискусійних положень і зауважень:

1. У першому розділі, уточнюючи понятійно-категоріальний апарат (с. 29–38), автор розглядає «стійкість» та «адаптивність» як ключові характеристики. Проте доцільно розширити науковий дискурс навколо поняття «логістична конвергенція», що особливо актуально при формуванні нових партнерств та зближенні бізнес-процесів контрагентів після релокації.

2. При аналізі чинників впливу на ланцюги постачання у другому розділі (с. 68–86) автор міг би ширше висвітлити роль державних грантових програм та міжнародної технічної допомоги. Врахування цих фінансових інструментів у моделях дозволило б точніше спрогнозувати темпи відновлення ліквідності та інвестиційну привабливість релокованих підприємств.

3. У підрозділі 3.2 (с. 174–209), де описується практична апробація моделі оцінювання ризиків, автором недостатньо чітко визначено рекомендовану періодичність проведення моніторингу агрегованого показника. Враховуючи динамічність воєнного стану, важливо розуміти, чи є ця модель інструментом оперативного контролю, чи вона орієнтована на стратегічний аналіз.

4. У підрозділі 3.3 (с. 209–236) при обґрунтуванні адаптивного механізму управління ризиками варто детальніше розглянути питання технічної сумісності запропонованого алгоритму оцінки драйверів із поширеними ERP-системами (наприклад, BAS або SAP), що вже використовуються на підприємствах. Це дозволило б оцінити складність ІТ-інтеграції авторських рішень у поточні бізнес-процеси.

Зазначені зауваження та дискусійні аспекти мають переважно рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку

результатів дисертаційної роботи. Вони свідчать про глибокий інтерес до представленого дослідження та спрямовані на подальше вдосконалення авторських розробок. Високий рівень наукової новизни і підтверджена практична цінність роботи дозволяють стверджувати про її повну відповідність встановленим вимогам.

Висновки щодо дисертації в цілому.

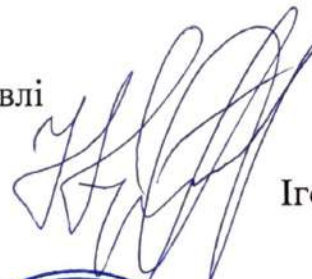
Дисертаційна робота Кутка Тараса Ігоровича на тему: «Механізми підвищення ефективності управління ланцюгами постачання релокованих підприємств» є завершеною, самостійною та цілісною науковою працею, виконаною на високому фаховому рівні.

Зміст дослідження та отримані результати повністю відповідають освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»). Робота виконана з дотриманням чинних вимог Міністерства освіти і науки України до оформлення дисертацій, визначених наказом МОН № 40 від 12.01.2017 р. (із змінами, внесеними наказом МОН № 759 від 31.05.2019 р.), а також положень «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.

На основі викладеного вважаю, що дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам, а її автор – Кутко Тарас Ігорович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»).

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі
та логістики Луцького національного
технічного університету

Ігор КРИВОВ'ЯЗЮК

ВІРНО:
Начальник відділу кадрів
"28" 04 2024

